

Harvio Viktor, Alatalo Heidi, Kumpuvaara
Outi, Huhtakangas Joona, Fallenius Sanna-
Helena

31.10.2025

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2023/1115 muuttamisesta koskien toimijoiden ja kauppaa käyvien tiettyjä velvoit- teita (metsäkatoasetuksen muutos)

Kokous

Eduskuntatunnus

U 12/2022 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 21.10.2025 ehdotuksen COM(2025) 652 final Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen muutoksista liittyen EU:n metsäkatoasetuksen soveltamisen osittaisesta lykkäämisestä ja asetuksen sisältömuutoksista.

Ehdotuksen taustalla on EU:n metsäkatoasetuksen toimeenpanoa koskevat haasteet. Eri-tyisesti komission tietojärjestelmän ylikuormittumiseen liittyvät ongelmat, jotka liittyvät toimijoiden tekemiin ilmoituksiin tietojärjestelmään asetuksen velvoitteiden täyttämiseksi, ovat osoittautuneet oletettua haasteellisemmaksi.

EU:n metsäkatoasetus (*EUDR, EU Deforestation Regulation*) on tullut voimaan 29.6.2023 ja asetuksen soveltamisen oli alun perin tarkoitus alkaa 30.12.2024. Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 19.12.2024 asetuksen (EU) 2024/3234 metsäkatoasetuksen muuttamisesta soveltamispäivää koskevien säännösten osalta, jonka myötä soveltamista lykättiin 12 kuukautta siten, että soveltaminen alkaisi sen keskeisiltä osin 30.12.2025.

Komission uudesta asetusmuutosehdotuksesta tarvitaan sopu ennen nykyisen asetuksen soveltamisen alkamisajankohtaa 30.12.2025.

Ehdotusta käsitellään neuvostossa viipymättä.

Tällä U-jatkokirjeellä otetaan kantaa Euroopan komission ehdotukseen metsäkatoasetuksen soveltamisen osittaisesta lykkäämisestä ja asetuksen sisältömuutoksista (COM (2025) 652 final).

Suomen kanta

Suomi kannattaa asetuksen soveltamisen lykkäämistä ja sen toimeenpanon yksinkertaistamista.

EU:n metsäkatoasetuksen uudet velvoitteet, tulkinnan epäselvyydet sekä komission tietojärjestelmään liittyvät haasteet ovat tehneet asetuksen toimeenpanosta monilta osin haastavaa. Tämä on aiheuttanut epävarmuutta asetuksen soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden, jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden keskuudessa. Asetuksen täytäntöönpanoa tulisi selventää ja varata riittävästi aikaa muutosten toimeenpanoon.

Epävarmuuksista ja haastavasta aikataulusta johtuen Suomi katsoo, että komission ehdotuksesta poiketen kaikkia tahoja koskeva toimeenpanon lykkääminen vähintään vuodella olisi perusteltua. Suomi pitää ongelmallisena, että monet suuret ja keskisuuret yritykset ovat komission aiempien ulostulojen perusteella olettaneet sääntelyn lykkääntyvän uudelleen ja valmistelleet toimeenpanoa nykyvaatimusten mukaisesti. Suomi katsoo, että tasapuolisella, vähintään vuoden, lykkäyksellä varmistettaisiin, että kaikki tahot ovat paremmin valmistautuneita asetuksen toimeenpanoon. Lisäksi Suomi näkee, että toimeenpanoa voitaisiin sujuvoittaa yhdenmukaistamalla toimijoiden soveltamisen alkamisen aikatauluja.

Suomi pitää tärkeänä, että komission EUDR-tietojärjestelmä on toimintavarma metsäkatoasetuksen soveltamisen alkaessa, jotta järjestelmän mahdolliset ongelmat eivät aiheuttaisi kaupankäynnin häiriöitä, heikentäisi toimijoiden oikeusturvaa tai vaikeuttaisi toimivaltaisten viranomaisten tehtävien hoitamista.

Suomi pitää tärkeänä metsäkatoasetuksen tavoitteita globaalin metsäkadon ja metsien tilan heikentymisen vähentämiseksi sekä ilmastomuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen torjumiseksi. Sääntelystä aiheutuvan taakan tulisi kuitenkin olla tasapainossa asetettujen tavoitteiden kanssa. Suomi kannattaa asetuksen yksinkertaistamista ja katsoo, että asetukseen ehdotetut sisältömuutokset vähentäisivät jonkin verran asetukseen liittyvää hallinnollista taakkaa. Suomi pitää tärkeänä, että asetusta yksinkertaistettaessa vaikutukset hallinnollisen taakan kevenemiseen olisivat merkityksellisiä.

Suomi voi tarvittaessa tukea myös muita asetukseen ehdotettavia muutoksia, jotka lisäävät sääntelyn joustavuutta ja/tai keventävät asetuksen toimeenpanoon liittyvää hallinnollista taakkaa heikentämättä kuitenkaan merkittävästi asetuksen tavoitteita. Suomi korostaa, että asetuksessa olisi tärkeää ottaa huomioon tarkoituksenmukaisella tavalla niiden metsäisten maiden erityispiirteet, joissa riski asetuksen tarkoittamalle metsäkadolle on merkityksettömän alhainen ja joiden metsäpinta-ala on vakaa tai kasvussa.

Suomi pitää lähtökohtaisesti hyvänä komission ehdotusta siitä, että asetuksen vaatimukset keskittyisivät tuotteiden ensimmäiseen markkinoille saattamiseen, mikä keventäisi toimitusketjujen loppupään, ns. jatkojalostusvaiheen toimijoiden ja (suurten) kauppaa käyvien, velvoitteita. Suomi näkee tärkeänä keventää toimitusketjujen loppupään velvoitteita,

sillä asetuksen tavoitteiden toteutumisen kannalta on oleellista, että etenkin ensimmäistä kertaa tuotteita markkinoille saatettaessa asetuksen vaatimukset täyttyvät. Samalla tulisi kuitenkin varmistaa, että asetusmuutokset ja niiden toimeenpano käytännössä keventävät toimijoiden hallinnollista taakkaa.

Suomi kannattaa vahvasti asetuksen EU:n viljelijöihin ja metsänomistajiin kohdistamien vaatimusten keventämistä. Komission muutosehdotukset keventäisivät alhaisen metsäkatoriskin maissa sijaitsevien mikro- ja pienien alkutuotannon toimijoiden raportointivelvoitteita sekä lykkäisi niiden osalta soveltamisen alkamista kuudella kuukaudella eteenpäin nykyisestä. Ehdotettujen kevennysten tosiasiallisia vaikutuksia ei ole tässä vaiheessa kuitenkaan mahdollista arvioida tarkasti. Suomi katsoo, että mikro- ja pienien alkutuotannon toimijoihin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa tulisi pyrkiä keventämään, etenkin maissa, joissa asetuksen tarkoittama metsäkadon ja metsien tilan heikentymisen riski on merkityksellisen alhainen ja joiden metsäpinta-ala on vakaa tai kasvussa.

Komissio ehdottaa EU:n puutavara-asetuksen piirissä olevien mikro- ja pienien toimijoiden soveltamisen alkamisajankohdan yhtenäistämistä muiden hyödykeryhmien mikro- ja pienien toimijoiden soveltamisen alkamisen kanssa. Suomi kannattaa tätä vahvasti, sillä on tärkeää, että myös metsä- ja puutuotesektorin pienet toimijat saavat lisää aikaa toimeenpanoon.

Suomi pitää kannatettavana komission ehdotusta valvonnan ja täytäntöönpanon keventämisestä soveltamisen ensimmäisten kuuden kuukauden aikana, joka antaa toimeenpanon alkuvaiheessa tarvittavaa joustoa niin toimijoille kuin myös toimivaltaisille viranomaisille. Suomi voi myös kannattaa sisällöllisesti samanlaista tai samankaltaista kuuden kuukauden kevennetyn täytäntöönpanon sisällyttämistä asetukseen tilanteessa, jossa toimeenpanon siirtymäaikoja pidennettäisiin komission ehdotuksesta.

Suomi korostaa nopeaa päätöksentekoa ratkaisun löytämiseksi, jotta asia ehditään käsitellä ennen nykyisen asetuksen soveltamisen alkamista. Ensisijaista olisi siirtymäajan jatkaminen, jotta aikaa asetuksen yksinkertaistamisen valmistelulla jäisi riittävästi.

Pääasiallinen sisältö

Ehdotuksen tavoite

Komission asetusmuutosehdotuksessa (COM(2025) 652 final) ehdotetaan EU:n metsäkatoasetuksen soveltamisen osittaista lykkäämistä sekä yksinkertaistamistoimia asetuksen sujuvan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

Komissio ehdottaa, että asetuksen soveltaminen alkaisi nykyisen aikataulun mukaisesti 30.12.2025 suurien ja keskiuurien yritysten osalta. Mikro- ja pienille yrityksille siirtymäaikaa pidennettäisiin siten, että nykyisen siirtymäajan lisäksi niille tulisi kuusi kuukautta lisää siirtymäaikaa, jolloin asetuksen velvoitteita sovellettaisiin 30.12.2026 alkaen. Myös EU:n puutavara-asetuksen piirissä olevien mikro- ja pienien toimijoiden siirtymäaikaa pidennettäisiin 30.12.2026 saakka.

Lisäksi ehdotuksessa esitetään, että asetukseen tehtäisiin asetuksen yksinkertaistamiseksi sisältömuutoksia, joilla helpotetaan asetuksen toimeenpanoa, kevennetään hallinnollista taakkaa sekä vähennetään komission EUDR (metsäkatoasetus) -tietojärjestelmään kohdistuvaa kuormitusta varmistaen siten sen toimivuuden.

Keskeisimpinä muutoksina asetuksen vaatimukset keskittyisivät enemmän tuotteiden ensimmäiseen markkinoille saattamiseen, mikä keventäisi toimitusketjujen alkupään

jälkeisten, ns. jatkojalostusvaiheen toimijoiden ja suurten kauppaa käyvien, velvoitteita. Näiden yritysten osalta riittäisi pääsääntöisesti, että asianmukaisen huolellisuuden vakuutus on aiemmin tehty, asianmukaiseen huolellisuuteen liittyviä keskeisiä tietoja säilytetään viisi vuotta sekä tiedot asianmukaisen huolellisuuden vakuutusten viitenumeroista toimitetaan tarvittaessa eteenpäin toimitusketjussa tai toimivaltaiselle viranomaiselle pyydettyäessä.

Myös sellaisten mikro- ja pienien alkutuottajien, jotka ovat asetuksen mukaisia toimijoita, raportointivelvoitteita kevennettäisiin, jos näiden tuotanto tapahtuu komission aiemmin metsäkadon osalta matalariskisiksi maiksi luokittelemisissa maissa, kuten Suomessa. Tällöin riittäisi ilmoittaa kertaalleen komission EUDR-tietojärjestelmään tuotannon olleen metsäkatovapaata. Järjestelmään ilmoitettuja tietoja tulisi muokata, mikäli niihin tulee merkittäviä muutoksia.

Lisäksi komissio ehdottaa kevennettyä valvontaa ja täytäntöönpanoa soveltamisen ensimmäisten kuuden kuukauden ajaksi, mikä helpottaisi suurien ja keskisuurien toimijoiden ja kauppaa käyvien asetuksen alkuvaiheen toimeenpanoa. Tämä myös vähentäisi toimivaltaisen viranomaisen tehtävien määrää soveltamisen alkuvaiheessa.

Ehdotettujen toimenpiteiden tavoitteena on tukea yrityksiä, kansainvälisiä sidosryhmiä, kolmansia maita ja EU:n jäsenmaita metsäkatouasetuksen sujuvassa toimeenpanossa ja keventää asetukseen liittyvää hallinnollista taakkaa säilyttäen kuitenkin asetuksen keskeiset tavoitteet globaalin metsäkadon vähentämiseksi.

Ehdotuksella on tarkoitus vahvistaa myös asetuksen seurantaa ja valvontaa sekä parantaa toimivaltaisten viranomaisten kykyä käsitellä tietojärjestelmässä olevia tietoja ja vaihtaa olennaista tietoa tehokkaasti.

Muutokset asetukseen (EU) 2023/1115

Määritelmiä koskevat muutokset

Komissio ehdottaa muutoksia määritelmiä koskevaan 2 artiklaan. Ehdotuksessa esitetään muutosta artiklan alakohtiin 15, 17, 19, 22 ja 30. Lisäksi komissio ehdottaa, että artiklaan tuotaisiin uudet määritelmät 15a ja 15b.

Artiklan 15 alakohta koskee toimijan määritelmää. Komissio ehdottaa, että määritelmää muutettaisiin siten, että jalostus- tai jatkojalostusvaiheen yritys ei olisi enää määritelmän mukainen toimija, vaan ns. *downstream*-toimija.

Ehdotetussa uudessa 15a alakohdassa määriteltäisiin mikro- ja pieni alkutuotannon toimija (micro and small primary operator). Sillä tarkoitettaisiin toimijaa, joka on luonnollinen henkilö tai mikro- tai pienyritys oikeudellisesta muodosta riippumatta ja joka on perustettu maassa, joka on luokiteltu matalan riskin maaksi asetuksen 29 artiklan mukaisesti ja joka kaupallisen toiminnan yhteydessä saattaa markkinoille tai vie asianomaisia tuotteita, jotka tämä taho on itse viljellyt, korjannut, hankkinut tai kasvattanut asiaankuuluvilla maa-alueilla, tai karjan osalta, tiloilla.

Ehdotetussa uudessa 15b alakohdassa määriteltäisiin jatkojalostusvaiheen toimija (downstream operator), jolla tarkoitettaisiin luonnollista tai oikeudellista henkilöä, joka kaupallisen toiminnan yhteydessä asettaa markkinoille tai vie asianomaisia tuotteita, jotka on valmistettu asianomaisista tuotteista ja jotka kaikki kuuluvat asianmukaisen huolellisuuden vakuutuksen tai yksinkertaistetun ilmoituksen piiriin.

Koska komissio on ehdottanut muutoksia olemassa oleviin määritelmiin ja kokonaan uusia määritelmiä, jotka aiemmin luokiteltiin toimijoiksi, useita artikloja esitetään muutettavan siten, että sääntely vastaa päivitettyjä ja uusia määritelmiä.

Yksinkertaistettu järjestelmä

Komissio ehdottaa uutta 4a artiklaa, jossa säädettäisiin yksinkertaistetusta järjestelmästä mikro- ja pienille alkutuotannon toimijoille. Artiklan tarkoituksena on keventää mikro- ja pienen alkutuotannon toimijan velvoitteita luomalla yksinkertaistettu järjestelmä, jonka nojalla edellä mainitut tahot voisivat toimittaa kertaluontoisen yksinkertaistetun ilmoituksen tietojärjestelmään ennen asianomaisten tuotteiden saattamista markkinoille tai niiden vientiä. Tiedot, jotka tulisi toimittaa yksinkertaistetussa ilmoituksessa on lueteltu ehdotetussa uudessa asetuksen liitteessä III. Edellytyksenä alkutuotannon yksinkertaistettujen velvoitteiden hyödyntämiselle on, että tuotteet tuotetaan komission metsäkatoasetuksen maiden riskiluokituksen alhaisen riskin maassa tai alueella.

Ehdotetun artiklan mukaan, mikäli kaikki liitteessä III luetellut tiedot olisivat saatavilla unionin tai jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisessa järjestelmässä tai muussa kuin metsäkatoasetuksen 33 artiklassa tarkoitetussa tietojärjestelmässä, mikro- ja pienen alkutuotannon toimijan ei tarvitsisi toimittaa yksinkertaistettua ilmoitusta. Tällöin jäsenvaltiot asettaisivat tiedot toimijakohtaisesti saataville 33 artiklassa tarkoitettuun komission tietojärjestelmään. Mikro- tai pieni alkutuotannon toimija saisi saattaa asianomaiset tuotteen EU-markkinoille tai viedä vasta kun sille on annettu ilmoituksen tunnistus.

Lisäksi mikro- ja pienen alkutuotannon toimijan kohdalla hyödykkeiden tuotannon maantieteellinen sijainti voitaisiin korvata niiden maa-alueiden postiosoiteella koordinaattien sijaan.

Toimijoiden velvoitteita koskevat muutokset

Komissio ehdottaa, että toimijoiden velvoitteita koskevan 4 artiklan 8, 9 ja 10 kohdat kumottaisiin. Voimassa olevan asetuksen artiklan 4 kohdassa 8 säädetään helpotuksista pk-yrityksille asianmukaisen huolellisuuden velvoitteesta tilanteissa, joissa asianomaisista tuotteista on jo annettu asianmukaisen huolellisuuden vakuutus. Koska näissä toimijoissa olisi komission ehdotuksen mukaan kysymys jatkojalostusvaiheen toimijan velvoitteista, joista säädettäisiin 5 artiklassa, 8 kohta olisi tarpeeton. Vastaavasti 9 kohdassa säädetty mahdollisuus muille toimijoille kuin pk-yrityksille viitata jo toimitettuihin asianmukaista huolellisuutta koskeviin vakuutuksiin poistettaisiin, sillä komission ehdottaman uuden asetuksen mukaan kyse ei olisi niiden kohdalla enää toimijoista vaan jatkojalostusvaiheen toimijoista, joiden velvoitteista säädettäisiin 5 artiklassa. Lisäksi 10 kohdassa säädetty toimijaa koskeva vastuu siitä, että tämän viittaaman asianmukaisen huolellisuuden vakuutuksen piirissä olevat asianomaiset tuotteet ovat 3 artiklan mukaisia, kumottaisiin vastaavasta syystä kuin kohdat 8 ja 9.

Kauppaa käyvien ja jatkojalostusvaiheen toimijoiden velvoitteet

Komissio ehdottaa uutta 5 artiklaa, jossa säädetään kauppaa käyvien velvoitteista. Komissio ehdottaa, että artiklassa säädettäisiin jatkossa myös jatkojalostusvaiheen toimijan velvoitteista. Artiklan mukaan jatkojalostusvaiheen toimijat ja kauppaa käyvät saisivat saattaa asianomaisia tuotteita markkinoille vain, jos niillä olisi saman artiklan 3 kohdassa tarkoitetut tiedot. Edellä mainittujen tahojen tulisi säilyttää tiedot viiden vuoden ajan siitä hetkestä, kun asianomaiset tuotteet on saatettu markkinoille, asetettu saataville markkinoilla tai viety. Tiedot olisi toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle pyynnöstä.

Suurten kauppaa käyvien ja jatkojalostusvaiheen toimijoiden tulisi rekisteröityä 33 artiklassa tarkoitettuun komission tietojärjestelmään ennen kuin ne saattavat tai asettavat asianomaiset tuotteet markkinoille tai vievät niitä.

Sähköistä rajapintaa koskevat muutokset

Sähköistä rajapintaa koskevan 33 artiklan 1 kohtaa esitetään muutettavan siten, että se olisi käytössä 1.12.2029 alkaen, aikaisemman 30.6.2028 sijasta.

Tarkastusvelvoitetta koskevat muutokset

Komissio ehdottaa muutoksia tarkastusvelvoitetta koskevaan 16 artiklaan. Tarkastusmääriä koskeviin artiklan 8–10 kohtiin ehdotetaan muutosta, jonka mukaan se joukko, joka tarkastettavan prosenttiosuuden perusteella määräytyy, koostuisi toimijoista, suurista jatkojalostusvaiheen toimijoista ja suurista kauppaa käyvistä.

Uudelleentarkastelu

Komissio esittää uutta uudelleentarkastelua koskevaa 34 artiklaa. Artiklan mukaan komissio voisi antaa 35 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä metsäkatoasetuksen liitteen I muuttamiseksi sellaisten asianomaisten tuotteiden osalta, jotka sisältävät, on syötetty tai on valmistettu asianmukaisista hyödykkeistä. Vastaavanlainen delegoitu oikeus sisältyy nykyiseen asetukseen. Lisäksi komission tulisi ehdotetun artiklan mukaan 30.6.2030 mennessä ja sen jälkeen viiden vuoden välein tehdä metsäkatoasetuksesta yleinen tarkastelu ja esittää siitä kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Kertomukseen tulisi tarvittaessa liittää lainsäädäntöehdotus. Artiklassa säädettäisiin siitä, mitä ensimmäisen kertomuksen tulisi sisältää.

Kumoamista ja siirtymäsäännöksiä koskevat muutokset

Komissio ehdottaa uutta kumoamista ja siirtymäsäännöksiä koskevaa 37 artiklaa. Artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 995/2010 puutavaraa ja puutuotteita markkinoille saattavien toimijoiden velvollisuuksien vahvistamisesta (*puutavara-asetus*) sovellettaisiin 30.12.2026 asti asetuksen 2 artiklan a alakohdassa määriteltyyn puutavaraan ja puutuotteisiin, jotka on saattanut markkinoille mikro- tai pieni alkutuotannon toimija tai toimija, joka on perustettu mikroyrityksenä tai pienenä yrityksenä direktiivin 2013/34/EU 3 artiklan 1 kohdan tai 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti ennen 31.12.2024, riippumatta niiden oikeudellisesta muodosta.

Ehdotetun 2 kohdan b alakohdan mukaan puutavara-asetusta sovellettaisiin 31.12.2028 saakka puutavara-asetuksen 2 artiklan a alakohdassa määriteltyyn puutavaraan ja puutuotteisiin, jotka on tuotettu ennen 29.6.2023 ja jotka mikro- ja pieni alkutuotannon toimija tai toimija, joka on ennen 31.12.2024 perustettu mikro- tai pienyritykseksi, on asettanut markkinoille 30.12.2026 alkaen.

Ehdotetun 2 kohdan c alakohdan mukaan puutavara-asetusta sovelletaan 31.12.2028 saakka puutavara-asetuksen 2 artiklan a alakohdassa määriteltyyn puutavaraan ja puutuotteisiin, jotka on tuotettu ennen 29.6.2023 ja saatettu markkinoille 30.12.2025 alkaen.

Soveltamisajankohtaa koskevat muutokset

Komissio ehdottaa uutta voimaantuloa ja soveltamisajankohtaa koskevaa 38 artiklaa. Artiklan 2 kohdan mukaan artikloja 3–13 sekä artikloja 20, 21, 23, 26, 31 ja 32 sovellettaisiin 30.12.2025 alkaen.

Ehdotetun artiklan 38 kohdan 3 mukaan toimijoihin, jotka olivat direktiivin (2013/34/EU) 3 artiklan 1 tai 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan perustettuja mikro- tai pienyrityksiä niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta, sovellettaisiin tämän ehdotetun artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja artikloja 30.12.2026 alkaen. Vastaavasti ehdotetun artiklan 4 kohdassa säädettäisiin, että mikro- ja pieniin alkutuotannon toimijoihin sovellettaisiin ehdotetun artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja artikloja 31.12.2026 alkaen.

Käytännössä ehdotetun artiklan 2 kohdassa tarkoitetut artikkelit tulisivat 30.12.2025 koskemaan näin ollen keskisuuria ja suuria toimijoita, jatkojalostusvaiheen toimijoita, ja kauppaa käyviä.

Toimivaltaisen viranomaisen tarkastuksiin ja tehtäviin liittyvistä siirtymäsäännöksistä säädettäisiin ehdotetun artiklan 5 kohdassa. Sen mukaan artikloja 16–19 sekä artikloja 22 ja 24 sovellettaisiin 30.6.2026 alkaen toimijoita, jatkojalostusvaiheen toimijoita ja kauppaa käyviä koskeviin toimenpiteisiin sekä 30.12.2026 alkaen ehdotetun artiklan kohdissa 3 ja 4 tarkoitettuihin toimijoihin (mikro ja pienet toimijat). Lisäksi, jos toimivaltainen viranomainen saa tietää metsäkatoasetuksen noudattamatta jättämisestä ennen 16–19 artiklan sekä 22 ja 24 artiklan soveltamisen Falkamista, se voisi antaa toimijoille, jatkojalostusvaiheen toimijoille ja kauppaa käyville varoituksia, joihin liitetään suosituksia säännösten noudattamiseksi.

Metsäkatoasetuksen liite II muutettaisiin ehdotetun asetuksen liitteen I mukaiseksi. Lisäksi ehdotetun asetuksen liite II lisättäisiin metsäkatoasetuksen liitteeksi III.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 192 artiklan 1 kohta, jonka nojalla toteutetaan Euroopan unionin ympäristöpolitiikkaa. SEUT 191 artiklan 1 kohdan mukaan Unionin ympäristöpolitiikalla myötävaikutetaan seuraavien tavoitteiden saavuttamiseen: ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu ja parantaminen, ihmisten terveyden suojelu, luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö sekä sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin, erityisesti ilmastomuutoksen torjuminen.

Euroopan parlamentti ja neuvosto päättävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen. Neuvosto päättää asiasta määräenemmistöllä.

Ehdotettu oikeusperusta on sama kuin 31.5.2023 annetussa metsäkatoasetuksessa ja 19.12.2024 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/3234 asetuksen (EU) 2023/1115 muuttamisesta soveltamispäivää koskevien säännösten osalta. Valtioneuvosto toteaa, että EU:n perussopimuksissa ei ole määritelty oikeusperustaa EU:n yhteiselle metsäpolitiikalle. EU:lla on kuitenkin toimivaltaa ympäristö-, maa- ja energiasektoreilla, jotka joko suoraan tai välillisesti vaikuttavat metsiin.

Valtioneuvosto pitää ehdotuksen oikeusperustaa asianmukaisena.

Komission mukaan ehdotus on toissijaisuusperiaatteen mukainen. Komission mukaan metsäkatoasetusta on tarvetta muuttaa ja tätä tavoitetta ei ole mahdollista toteuttaa jäsenvaltiotasolla. Komissio katsoo myös, että ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen eli se ei ylitä sitä, mikä on tarpeen perussopimusten tavoitteiden ja erityisesti sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan saavuttamiseksi. Komissio katsoo, että jäsenvaltiot eivät voi käsitellä ehdotuksessa esitettyjä ongelmia ilman ehdotusta metsäkatoasetuksen soveltamispäivän ja siihen liittyvien päivämäärien muuttamisesta.

Valtioneuvosto pitää ehdotusta toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisena.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Käsittelystä Euroopan parlamentissa ei vielä ole saatavilla tietoa. Todennäköisesti asia pyritään käsittelemään niin sanotulla pikaisella menettelyllä.

Kansallinen valmistelu

U-jatkokirje on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Asia on esitelty maatalous- ja elintarvikejaoston (EU18) ja metsäjaoston (EU14) yhteiskokouksessa 30.10.2025. U-jatkokirjeen luonnos on käsitelty maatalous- ja elintarvikejaoston (EU18), ympäristöjaoston (EU23) ja metsäjaoston (EU14) kirjallisessa menettelyssä 30.-31.10.2025

Luonnos U-jatkokirjeeksi on käsitelty EU-ministerivaliokunnan kirjallisessa menettelyssä 3.11.2025.

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvoston kirjelmä 10.2.2022 U 12/2022 vp

Ympäristövaliokunnan lausunto YmVL 7/2022 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto MmVL 6/2022 vp

Suuri valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan 22.6.2022 SuVEK 95/2022 vp

U-jatkokirjelmä 15.10.2024 UJ 19/2024 vp

Suuri valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan 16.10.2024 SuVEK 78/2024 vp

Suuri valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan 20.11.2024 SuVEK 86/2024 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

EU:n metsäkatoasetuksen täydentämistä koskeva kansallinen lainsäädäntö on eduskunnan käsittelyssä. Hallituksen esitys laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonasta ja seuraamuksista sekä siihen liittyviksi laeiksi annettiin eduskunnalle 28.8.2025 (HE 77/2025 vp). Uuden kansallisen metsäkatolain olisi tarkoitus tulla voimaan 30.12.2025. Komission ehdotuksen mukainen asetusmuutos edellyttäisi muutoksia myös ehdotettuun kansalliseen metsäkatolakiin. Muutokset liittyisivät erityisesti uuteen jatkojalostusvaiheen toimijan määritelmään, seuraamuksiin ja siirtymäsäännöksiin. Komissio ehdottaa muutoksia ja kevennyksiä toimijoiden ja kauppaa käyvien velvoitteisiin, mistä käytännössä seuraa muutostarpeita esimerkiksi ehdotetun metsäkatolain rikkomusmaksua ja hallinnollista seuraamusmaksua koskeviin säännöksiin. Kansallisessa laissa säädettäisiin sanktioita tiettyjen asetuksen velvoitteiden laiminlyönneistä ja kun komissio ehdottaa velvoitteita muutettavaksi niin tulee arvioida muutostarpeet kansallisiin seuraamussäännöksiin. Samoin komissio ehdottaa porrastuksia asetuksen soveltamisen alkamiseen, minkä johdosta tulisi kansallinen EU:n metsäkatoasetusta täydentävä lainsäädäntö porrastaa vastaavasti.

EU:n metsäkatoasetuksella ja sen kansallisella täydentävällä sääntelyllä on liittymäpintaa myös EU:n ympäristörikosdirektiiviin (EU) 2024/1203, jonka kansallinen täytäntöönpano on valmisteilla. Osana ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanoa on valmisteltu muutoksia ehdotettuun metsäkatolakiin, ja kyseiset muutokset tulisivat voimaan myöhemmin vuonna 2026. Komission muutosehdotus voi edellyttää päivityksiä myös kyseiseen valmisteilla olevaan esitykseen.

Valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä toimivallanjaosta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 ja 27 §:ssä. Itsehallintolain 18 §:n 15 ja 18

kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maa- ja metsätaloutta sekä maatalousmaan, metsämaan ja kalastusvesien tuotantokyvyn ylläpitämistä.

Lisäksi lain 18 §:n 10 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat luonnon- ja ympäristönsuojelua. Itsehallintolain 27 §:n 12 kohdan mukaan valtakunnalla on kuitenkin lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat ulkomaankauppaa.

Ehdotuksen vaikutukset

Vaikutukset toimijoille

Komission ehdotuksella on vaikutuksia moniin asetuksen piirissä oleviin toimijoihin ja kauppaa käyviin. Metsäkatoasetuksen tulkintaan liittyvät epäselvyydet sekä komission tietojärjestelmän tekniset haasteet ovat vaikeuttaneet toimeenpanoon valmistautumista ja lisänneet epävarmuutta sekä EU:n alueella toimivien yritysten että kolmansien maiden keskuudessa. Toimijat ovat jo tehneet merkittäviä investointeja asetuksen toimeenpanemiseksi ja ehdotetut asetusmuutokset aiheuttaisivat tarvetta uusille järjestelmämuutoksille ja siten lisäinvestoinneille. Ehdotusten tavoite on yksinkertaistaa toimeenpanoa ja tuoda siihen joustoa.

Komission ehdotus asetuksen osittaisesta lykkäämisestä keventäisi soveltamisen alkuvaihetta. Mikro- ja pienille yrityksille asetuksen velvoitteet tulisivat voimaan 30.12.2026, jolloin siirtymäajan pidentäminen antaisi niille lisää aikaa valmistautua toimeenpanoon. Vastaavasti suurille ja keskisuurille yrityksille soveltaminen alkaisi komission ehdotuksessa jo nykyisen aikataulun mukaisesti 30.12.2025, huolimatta komission aiemmista ulostuloista, joissa viitattiin mahdolliseen vuoden mittaiseen lykkäykseen. Osittainen lykkääminen voi siten vaikeuttaa suurten ja keskisuurten yritysten valmiutta aloittaa soveltaminen vuodenvaihteessa, erityisesti jos ne ovat varautuneet sääntelyn siirtymiseen ja valmistelleet toimeenpanoa nykyisten vaatimusten mukaisesti.

Komission ehdotus kevennetystä valvonnasta ja täytäntöönpanosta asetuksen soveltamisen ensimmäisten kuuden kuukauden aikana voidaan katsoa helpottavan suurten ja keskisuurten yritysten alkuvaiheen toimeenpanoa.

Ehdotuksen myötä asetuksen asianmukaisen huolellisuuden vaatimukset kohdistuisivat pääsääntöisesti tuotteiden ensimmäiseen markkinoille saattamiseen. Tällöin vastuu asianmukaisen huolellisuuden noudattamisesta ja asianmukaisen huolellisuuden vakuutuksen toimittamisesta komission tietojärjestelmään olisi ainoastaan sillä toimijalla, joka saattaa tuotteen ensimmäistä kertaa EU-markkinoille. Ehdotus keventäisi siten toimitusketjun jälkipuolen, kuten jatkojalostajien ja suurten kauppaa käyvien, velvoitteita. Toimitusketjun jälkipuolella olevien yritysten ei tarvitsisi enää toimittaa uutta asianmukaisen huolellisuuden vakuutusta vaan niiden osalta riittäisi pääsääntöisesti, että asianmukainen huolellisuus, ml. asianmukaisen huolellisuuden vakuutuksen toimittaminen komission tietojärjestelmään, on aiemmin tehty sekä tiedot tästä säilytetään viisi vuotta ja toimitetaan tarvittaessa eteenpäin toimitusketjussa ja pyydetäessä toimivaltaisille viranomaisille.

Esimerkiksi tilanteessa, jossa tuote tuodaan EU:n ulkopuolelta, maahantuoja toimii asetuksen mukaisena toimijana, joka saattaa tuotteen ensimmäistä kertaa EU-markkinoille ja vastaa huolellisuusvelvoitteen täyttämisestä sekä asianmukaisen huolellisuuden vakuutuksen toimittamisesta. Tämän jälkeen muut toimitusketjun toimijat eivät olisi velvollisia toimittamaan uutta vakuutusta.

Vaikka ehdotus keventää toimijoiden velvoitteita, ei sen tarkkoja vaikutuksia voida vielä arvioida. Asetus sisältäisi kuitenkin näille yrityksille edelleen merkittäviä tietovaatimuksia ja muutosasetuksen myötä siirtäisi osan tiedonkäsittelystä komission tietojärjestelmästä

toimijoiden järjestelmiin. Ehdotus saattaisi myös hankaloittaa toimijoiden sujuvaa tietojenkäsittelyä asetuksen velvoitteiden toteuttamisessa, sillä asianmukaisen huolellisuuden vakuutuksia ja niistä muodostettuja viitenumeroita ei välttämättä voisi enää koota suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Tämän sijasta tietoa jouduttaisiin siirtämään pienemmissä erissä. Nämä haasteet voisivat kuitenkin olla mahdollisesti ratkaistavissa esimerkiksi komission tietojärjestelmää kehittämällä.

Ehdotus keventäisi myös raportointia mikro- ja pienten alkutuotannon toimijoiden osalta, joiden tarvitsisi toimittaa vain kertaluontoisesti ennen asianomaisten tuotteiden saattamista markkinoille tai niiden vientiä yksinkertaistetun ilmoituksen komission tietojärjestelmään. Siten komission matalariskisiksi luokitelluissa maissa toimivien alkutuottajien osalta riittäisi kertailmoitus siitä, että tuotanto on metsäkatovapaata.

Hallituksen esityksessä (HE 77/2025 vp) on arvioitu, että Suomessa toimivat alkutuottajat (nautatilalliset, metsänomistajat) eivät pääsääntöisesti olisi asetuksen tarkoittamia toimijoita johtuen vallitsevista sopimusjärjestelyistä. Näin ollen he eivät ole pääosin tahoja, jotka saattavat asetuksen piiriin kuuluvia tuotteita ensimmäistä kertaa EU-markkinoille. Tämän perusteella voidaan arvioida, että ehdotetuilla alkutuottajiin kohdistuvilla kevenyksillä ei olisi merkittävää vaikutusta Suomessa. Muutosehdotuksen vaikutuksia toimijoihin on tarvittaessa arvioitava jatkossa erikseen.

Vaikutukset hallinnolle

Komission ehdottamilla muutoksilla olisi viranomaisvaikutuksia erityisesti toimivaltaiseen viranomaiseen, jonka viranomaistehtävät kevenisivät jonkin verran. Soveltamisen alkamisen alussa, ensimmäisten kuuden kuukauden ajan käytössä olisi kevennetty täytäntöönpano muun muassa valvonnan ja toimivaltaisen viranomaisen määräämien väliaikaisten toimenpiteiden osalta. Toimivaltainen viranomainen voisi ehdotuksen mukaan antaa tuona aikana varoituksia ja suosituksia vaatimustenmukaisuuden saavuttamiseksi, mutta seuraamuksia tai varsinaista tarkastustoimintaa ei olisi. Myös toimivaltaisen viranomaisen tarkastusmäärät laskisivat hieman voimassa olevasta asetuksesta, koska jatkojalostusvaiheen toimijoista tarkastettaisiin enää lähtökohtaisesti suuret yritykset. Komission ehdotukset lisäisivät toimivaltaisen viranomaisen tarvetta antaa neuvontaa ja koulutusta toimijoille asetusmuutoksista. Asetusmuutokset luultavasti vaikuttaisivat viennin yhteydessä Tullille esitettävien asianmukaisen huolellisuuden tietojen määrään lisäävästi. Muihin viranomaisiin muutoksilla ei olisi arviolta merkittäviä vaikutuksia.

Suomessa Ruokavirasto on nimetty toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Lopullinen päätös toimivaltaisesta viranomaisesta tehdään kansallisen lain säätämisen yhteydessä.

Taloudelliset vaikutukset

Asetuksen piirissä oleville yrityksille muodostuu taloudellisia vaikutuksia ainakin toimijoiden asianmukaisen huolellisuuden järjestelmien perustamisesta, tietojen keräämisestä ja ylläpitämisestä sekä asianmukaisen huolellisuuden vakuutusten toimittamisesta komission tietojärjestelmään.

Komission ehdotuksen mukaisesti keskittymällä velvoitteiden osalta tuotteiden ensimmäiseen markkinoille saattamiseen voidaan parantaa sääntelyn tarkoituksenmukaisuutta ja tehostaa resurssien käyttöä. Ehdotus keventäisi alkutuottajien, jatkojalostajien ja kauppaa käyvien raportointivelvollisuuksia, jos ainoastaan tuotteen ensimmäiselle EU:n markkinoille saattajalla olisi velvollisuus noudattaa asianmukaista huolellisuutta ja toimittaa DD-vakuutus komission tietojärjestelmään.

Komission ehdotus jättää kuitenkin edelleen näille yrityksille merkittäviä tietovaatimuksia, ja osa tiedonkäsittelyvastuusta siirtyisi komission tietojärjestelmästä toimijoiden omiin järjestelmiin. Lopulliset taloudelliset vaikutukset riippuisivat myös tietoteknisistä toteutuksista komission tietojärjestelmän osalta.

Vaikutukset toimivaltaisen viranomaisen resurssitarpeeseen olisivat arviolta vähäiset.

Lainsäädännölliset vaikutukset

Esityksellä on vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön siltä osin, että se edellyttäisi eduskunnan käsittelyssä olevan metsäkatoasetusta koskevan hallituksen esityksen tarkastelua ja yhteensovittamista asetuksen muutosten kanssa. Samoin esitys edellyttäisi yhteensovittamista EU:n ympäristörikosdirektiiviä (EU) 2024/1203 koskevan kansallisen täytäntönnäpönnön kanssa. Suomessa on voimassa puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta annettu laki (897/2013), joka on tarkoitus kumota ehdotetulla metsäkato-lailla. Asetuksen muutosehdotuksessa esitetään uusia porrastuksia soveltamiseen, millä voi olla vaikutuksia voimassa olevan kansallisen lain voimassaoloon ja soveltamiseen.

Ympäristövaikutukset

Ehdotus ei arviolta tuo merkittäviä muutoksia asetuksen keskeisiin tavoitteisiin ympäristövaikutusten kannalta. Metsäkatoasetuksen tavoitteet minimoida EU:n osuus maailmanlaajuiseen metsäkatoon ja metsien tilan heikentymiseen sekä vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja biologisen monimuotoisuuden vähenemistä säilyvät.

Metsäkatoasetuksessa on määräaika (31.12.2020), jonka jälkeen metsäkatoa tai metsien tilan heikkenemistä aiheuttaneita asetuksen piirissä olevia tuotteita ei EU:ssa saa saattaa markkinoille, asettaa saataville markkinoilla tai viedä. Ehdotus ei vaikuta asetettuun päivämäärään.

Asetuksen asianmukaisen huolellisuuden jäljitettävyyssvelvoitteiden osittainen lieventäminen jatkojalostavien toimijoiden ja suurten kauppaa käyvien yritysten osalta, saattaisi lisätä jonkin verran riskiä asetuksen velvoitteiden kiertämiselle.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Ympäristökomissaari Jessika Roswall ilmoitti 23.9.2025, että komissio harkitsee EU:n metsäkatoasetuksen soveltamisen alkamisen lykkäämistä vuodella. Kaikkia tahoja koskeva 12 kuukauden lykkäys ei kuitenkaan lopulta sisältynyt komission ehdotukseen.

Asiakirjat

Komission ehdotus COM(2025) 652 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

MMM/LVO/MBY, erityisasiantuntija Viktor Harvio, viktor.harvio@gov.fi, puh. 0295 162 040

MMM/RO/MARY, neuvotteleva virkamies Heidi Alatalo, heidi.alatalo@gov.fi, puh. 0295 162 089

MMM/LVO/OIKY, lainsäädäntöneuvos Outi Kumpuvaara, outi.kumpuvaara@gov.fi puh. 0295 162 234

MMM/RO/OKY, hallitussihteeri Joona Huhtakangas, joona.huhtakangas@gov.fi, puh. 0295 162 044

MMM/RO/EUKA, neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, sanna-helena.fallenius@gov.fi, puh. 0295 162 073

VAHVA-tunnus

EU/1070/2025

Liitteet -

Viite -